

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. K. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu »Domoljuba« naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu »Domoljuba«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Izplačilo avtonomnih doklad.

Kakor znano, je finančni delegat dr. Savnik z okrožnico z dne 6. avgusta ukazal davčnim uradom, da ne smejo izplačevati avtonomnim zastopom doklad, kolikor niso kriti državni davki. Ta ukrep je vzbudil samoposebi umevno veliko ogorčenje pri prizadetih zastopih, v prvi vrsti občinah, katerim je bil na ta način izpodrežan redni dotok denarnih sredstev.

Uvidevši dalekosežne posledice te svoje odredbe, je izdal g. delegat na davčne urade nov odlok, s katerim jim je zaukazal, da naj sestavijo obračun glede avtonomnih doklad za dobo 9 mesecev ter potem nemudoma nakažejo — po odbitku v tem letu že izplačanih doklad avtonomnim zastopom predujmoma zneske, ki jim sorazmerno pripadajo na podlagi plačil. Pri tem morajo davčni uradi tako postopati, da z vplačili najprej krijejo zapadlo dohodnino, ostanek pa sorazmerno porazdele na državi in avtonomnim zastopom pripadajoče zneske.

Na ta način je spor med delegacijo in avtonomnimi zastopi, ki bodo prišli vsaj deloma do svojih doklad, zaenkrat poravnana.

Žalosten obračun.

Poletno zasedanje narodne skupščine je zaključeno.

Če pregledamo, kaj je v tem zasedanju radikalno-radičevska vlada koristnega naredila, moramo s strahom gledati v bodočnost, kaj bo z nami v gospodarskem in kulturnem oziru.

Edino, kar je sklenila sedanja močna in popolnoma delazmožna večina, je: novi davki v dvanajstih, za katere je glasoval tudi g. Pucelj, tiskovni zakon, po katerem moramo molčati o korupciji višjih gospodov, ter zakon o Pantheonu, v katerega bodo postavljali spomenike odličnih mož (ta Pantheon nas bo stal vsako leto 10 milijonov dinarjev).

To je približno vse delo RR-vlade.

Invalidski zakon — ni ga. Postal je žoga, s katero se igrajo politični otroci že par let.

Zboljšanje carinskega tarifa, ki je kmetom podražil stroje za ogromne vsote — odpadlo.

Nujen predlog za podporo po toči in povodnji oškodovanemu prebivalstvu — odpadel.

Predlog za zvišanje eksistenčnega minima pri groznem dohodninskem davku — odpadel.

Cele kope raznih nujnih posredovanj in vprašanj in prošenj v korist prebivalstvu — vse je ostalo v skupščinskih predalih in po določbah poslovnika z zaključitvijo narodne skupščine nima več veljave.

Vsemogočni Radić, ki je obetal vsaj Hrvatom kmeško ljudovlado, je pa vendarle vsaj nekaj dosegel: oprostil je sebe iz ječe, štiri tovariše je posadil na ministrske stolice in morda tudi sam pripleza nanjo. In ljudstvo, hrvatsko ljudstvo? Manjši davki? Ne! Večji! Milejše iztirjavanje davkov? Ne! Hujše, neprimerno hujše! Velike podpore hrvatskemu kmetskemu združništvu? Ne! Nasprotno! Hrvatsko slavonsko gospodarsko društvo so pognali radikali v konkurz! Morda se zidajo nove bolnišnice? Ne! Nasprotno, zagrebška bolnišnica nima nobenih sredstev več (glej v današnjem Novičarju natančnejši popis o tem)!

Najboljše je označil današnji položaj dr. Korošec, ki je izjavil v Belgradu sledeče:

V parlamentu ne bomo imeli dovolj materiala za delo. Ministri niso imeli časa, da bi ga izdelali in pripravili. Morali bomo iti ali zopet na »odbore« ali pa bomo samo markirali, kako da delamo. To se ne da oprostiti. Ljudstvo postaja nezadovoljno.

Država je še neurejena. Nujno bi bilo potrebno hitro parlamentarno delovanje. Gre pa ravno v nasprotno smer. Mi še ne prihajamo k ureditvi.

Na ljudstvo in na državo se pri nas skoro ne misli. Vsak se briga samo za to, kako bi se vzdrževala stranka, kako bi se jačala in kako bi ostala še na oblasti, ljudstvo pa, ki je vsaj skoro v celem zapadnem delu naše države že od same narave zapostavljeno, izkrvaveva. Izžema se ga z dav-

ki in umira gladu. To dobesedno velja za Črno goro, Dalmacijo in Hercegovino. Pa tudi v gorskih krajih Hrvatske in Slovenije ni boljše. Nihče ne vpraša, ali ima ljudstvo kruha, ampak vse vprašuje, kateri stranki pripada.

Kar se tiče nas Slovencev, je pri nas gospodarsko stanje strašno. Industrija stoji, kmetijstvo gre navzdol, brezposelnost raste v nedogledno število. Posebno nas ubijajo preveliki, z brezobzirnostjo izterjavani davki. Z ozirom na strankarstvo ne vidimo trenutno nobenega izhoda iz položaja. Vse je slepo in gluho za ljudske boli. V radikalni stranki imamo prijateljev, imamo pa tudi neprijateljev. Ti poslednji mislijo, da je treba ustvarjati in vzdrževati protiklerikalno fronto proti katoliškim Hrvatom in Slovencem. Čujemo neprestano napade na škofo, na našo duhovščino. Čemu ta boj proti katoliškim Slovencem in Hrvatom, ki odseva tudi iz mnogobrojnih odločitev ministrstva za vere in prosveto? Pri nas ni klerikalizma. Mi hočemo mirno življenje v svoji državi — ničesar več! Govori se o protiklerikalizmu, misli se na katoliško cerkev.

Slovenci smo daleč od Belgrada. Belgrad se spomni na nas vselej, kadar je treba naložiti nove davke, vznemirjati nas narodnostno in versko. Slovenci smo pastorki v tej državi. Mi pa ne bomo kljub temu v borbi postali malodušni in bomo vzdržali. Še vedno se nadejamo, da bosta v tej državi končno zmagala pravica in poštenje.

To so sadovi centralizma, za katerega sta glasovala in se sedaj zopet znova navdušujeta Žerjav in Pucelj in za katerega se bori tudi bivši stoprocentni republika-

Varno naložite svoj denar v
Vzajemni posojilnici
v Ljubljani, poleg hotela 'Union'.
Obrestovanje najugodnejše.
Posojila proti vknjižbi na posestva, proti
poroštvo l. t. d.

neec in avtonomist Albin Prepeluh.

In sedaj naj poklekne še SLS, ki edino visoko drži zastavo ljudskih pravic in ne omahuje niti za trenutek, sedaj naj na željo vseh SHS centralistov še SLS poljubi podplate centralizmu ter nastavi nato hrbet slovenskega ljudstva, da dobi od njega novo brco v obliki raznih davčnih okrožnic.

Nikdar! Brce lahko dobivamo brez poljubov. Če pa hočejo slovenski centralisti vsako centralistično brco Slovincem pozdraviti z Zdravo in se ji prikloniti do tal, prosto jim. Mi pa svoje časti nimamo na prodaj.

Obrabljena muzika.

Ranjki dr. Tavčar je bil eden prvih, ki se je z vsjo silo zaletel v naše združeno gibanje. Liberalizem proglašal načelo: »Vsak sam zase.« Zato je očeta slovenskega liberalizma bolelo, ker so se ljudje začeli združevati in si z združenimi močmi pomagati. Za njim so planili proti našim hranilnicam in posojilnicam vsi kmetijski oderuhi od notranjskih magnatov do štajerskih nemškutarjev. Bali so se, da jim posojilnice iztrgajo kmete iz njihovih skopuških krempeljov. To se je našim posojilnicam tudi v zelo veliki meri posrečilo. Vse vpitje liberalnih listov, vse strašenje, da bodo posojilnice propadle, vse blatenje naših voditeljev od Kreka do zadnjega kaplana ni nič pomagalo. Naše hranilnice in posojilnice so rastle, z njimi pa zavest naših kmetov, da se morejo rešiti z delom in z združenimi močmi liberalnih pijavk in oderuhov.

Naskok za naskokom so izvršili — vsi so bili odbiti. Napravili so z intrigami združništvu marsikako škodo, zavreti ga niso mogli.

Dr. Tavčar je uvidel, da je napravil debele napake in je umrl kot kristjan. Toda liberalizem ni pozabil, da je združništvo največja ovira, da ne morejo svobodomiselnici in oderuhi na vrh. Začeli so nov boj (ta boj se namreč ponavlja vsaka 3 leta) na nove načine. Danes, ko vse pritiska na kmeta, ko ga davijo visoki davki, ko ne more ničesar s pravo ceno prodati — danes mislijo, da je spet napočil dan, ko mislijo oderuhi kmetov na vrh. V »Jutru«, najbolj razširjenem svobodomiselnem listu, in v »Kmetiskem listu«, ki je sedaj glasilo Pucelj-Prepeluhovih radičevcev na Slovenskem, napadajo in obrekujejo naše združništvo. Nekateri ljudje se ne ustrašijo nobenega podtikanja, samo da bi spet splezali v sedlo. Nekateri goni v boj slepo sovražstvo proti kmetu in proti njegovim organizacijam, nekatere želja po razdiranju. Nobeden od njih ne pride na svoj račun, pa naj bi imel za seboj vse stranke, tudi srbeske radikale. Ni se posrečilo streti našega združništva, ko je bilo še v povojih, toliko manj da bodo danes.

Naša fronta se ne da prodreti s papirnatimi kroglicami, tega bi se liberalci in njih pomočniki v tridesetih letih lahko naučili. — Če psi lajajo in če otroci mečejo kamenje izza plota, se naše združeno gibanje v povzdigo kmetkega stanu, tudi trenutek ne bo ustavilo.

Slovensko prokletstvo.

Prokletstvo, ki smo ga dobili Slovenci v tisočletni odvisnosti od tuje gospode, je suženjski duh, ki se ga žal tudi v Jugoslaviji ne moremo znebiti, ampak ga, kakor vse kaže, še s posebno nego gojimo.

Suženjski duh, to se pravi: vse krivice in zapostavljanja, ki ga trpi tvoj stan ali cel narod, lepo potrpi in jih smatraj kot delež, ki ti je od vekomaj namenjen. Pred onim, ki tvoj narod zapostavlja in mu dela krivico, poklekni ter poljubi kolena njegovih nog ter reci: gospod, še udari in ne škodi ti bičem. Daj mi samo drobtinico s svoje mize, da ne poginem in da boš še nadalje mogel tepsti.

Pripomniti moramo, da je tak suženjski duh našim bratom Srbom docela tuj, ne samo tuj, temveč naravnost zopern. Zakaj Srbi so se od nekdaj z največjo hrabrostjo borili proti vsaki krivici, ki se je godila narodu in v tem boju so si privzgojili neki zdrav ponos, ki ne kloni, tudi kadar ga bijejo ter se bojujejo v trdnem upanju, da pravica končno zmaga. In zgodovina jim je dala prav.

Pri nas so nosilci tega suženjskega duha liberalci raznih branž. Nekdaj so bili veliki živio-Slovinci, kar jih pa ni oviralo, da ne bi pisali visokih slavospevov cesarju Francu Jožetu.

In danes? Danes so zavrgli slovenstvo ter so vsi srečni, če morejo čim bolj pljuvati po njem ter ga gospodarsko in kulturno ubijati, samo da se prikupijo višji gospodi v Belgradu. Pri tem so tudi pripravljeni trikrat zapustiti svoj program in menjati stranko.

V politični zgodovini zadnjih petih let imamo celo vrsto zgledov. Kdo se ne spomni, kako so samostojneži agitirali v Sloveniji za avtonomijo, v Belgradu pa glasovali za centralizem, ki gospodarsko in kulturno izmzgava Slovenijo. Kdo ne ve, kako so potem samostojneži prehajali od Radiča do srbskih zemljeradnikov in zopet nazaj kakor barka brez krmila z edinim ciljem: preriniti se končno do velesrbskih radikalnih dobrot, pa naj tudi pri tem Slovence vrag vzame.

In komu ni znana velepučna zgodba o Albinu Prepeluhu in njegovemu Avtonomistu in Republikancu. Ogenj in žveplo se

je vsipalo iz teh listov na vidovdanske ustavo, in centralizem, ki poriva Slovence ob steno, danes pa Prepeluhovi ljudje visoko vihte kadilnico pred malikom, ki so ga preje proklinjali. In to kljub temu, da se Slovincem nič boljše ne godi, pač pa slabše.

Najnovejši in najpoučnejši zgled pa je tisti del liberalcev, ki časte dr. Žerjava in dr. Pivka. Ti so bili najprej v Jugoslovanski demokratični stranki, potem so stopili v Samostojno demokratično stranko, danes pa — čujte — danes se hočejo priključiti radikalom ter pojejo donebesne slavospeve g. Pašiču. In glavni odbor Pribičevičeve stranke je moral dati slovenskim liberalcem pasuš, da smejo — če bo šlo — jadrati v radikalno stranko.

Kaj pa program? Za to vendar ne gre. In ljudske koristi? Za to pa še celo ne. Glavno je to: liberalci nimajo več denarja za agitacijo, »Jutro« in brezverska »Domovina« sta na suhem, državne kase pa imajo vedno kaj drobiža. Pribičevič je potisnjen v ozadje, zato: pojdemo k Pašiču. Drobline dobimo, za »Domovino« in »Jutro« bo dovolj.

Kako se je svoj čas Domovina obregnila ob nas, da obrekujemo, ko smo ugotovili, da bi liberalci radi prestopili k Pašiču, brezpogojno, samo če jih vzame. Ali smo imeli prav ali ne?

Ko so bili zadnjč enkrat ljubljanski gledališki igralci v Belgradu, tedaj se je izrazil zelo izobražen in trezen Srb o slovenskem suženjskem duhu tako, da je tiste Slovence, ki so ga slišali, zalila rdečica.

Priporočamo preizkušeno »Hočevarjevo Aromatično železnato tinkturo« zoper slabo prebavo in za oslabele. Steklenica 20 Din. Od 3 steklenic dalje razpošilja samo lekarna HOČEVAR, Vrhnika. 7058

HIŠA mora imeti štiri vogale; tri podpira taka žena, ki je varčna gospodinja, četrti je pa milo »GAZELA«, ker si brez tega ni mogoče misliti blagostanja v družini.

Ko listje odpada, je čas, da mažemo sadno drevje z »Arborinom«. Kilogram stane 10 Din in se dobi pri tvrdki Chemotechna, družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg št. 10 (na dvorišču). 6962

NOVICAR

d Domoljubove slike št. 10 izidejo s pridodno številkco.

d Naš listek. V kratkem pričnemo prinašati novo povest iz irskega kmetijskega življenja. Povest opisuje ganljivo in obenem grozno zgodbo irske deklice-najdenke, ki je hči ovaduha. Novi naročniki naj si zato že sedaj ogliase. Domoljub do konca leta stane 4 Din.

d Somišljeniki! Te dni se razpošilja kalendar naše »Kmetijske zveze«. Skrbite, da ga kupi gotovo vsak naš kmet. Cena kot druga leta — Din 10.—. Kdor ga hoče naročiti naravnost, naj piše dopisnico na naslov: Jugoslovanska Kmetijska zveza, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana. — Storito to kmalu!

d Kako je z zagrebško bolnišnico! — »Zagreber Tagblatt« prinaša poročilo o obširnih razmerah zagrebških bolnišnic. Bolniški zavodi so nameščeni po raznih nezadostnih prostorih. S prostorom je zlasti na zimo taka stiska, da ni nikjer niti ene same postelje prazne in morajo vselej vroči kakega lažjega bolnika na cesto, da morejo sprejeti kakega težko bolnega. Poleg tega se vse bolnišnice že tri leta bore z največjimi denarnimi težavami. Vse bolnišnice so, do vratu zadolžene in se morajo vsak dan boriti za svoj obstoj in moledovati za milostno prizanašanje in nov kredit pri svojih upnikih. Vse potrebščine nabavljajo sproti na upanje. Prav sedaj, tik pred zimo, stoje bolnišnice brez denarja, brez kuriva in brez živila. Živila bi se dala sedaj jeseni cenejše kupiti, a uprave nimajo denarja niti za sproti. Dolgov znašajo milijone in bolnišnice so vsa kdan na tem, da se zapro. Še slabši, če je to sploh mogoče, je položaj v podeželskih bolnišnicah. — Blagoslov centralizma! Kaj naj mi Slovenci delamo v vladi, če niti Radić s 50 poslanci nič ne doseže.

d Zupanski tečaj v Radovljici. V soboto dne 24. oktobra 1925 priredi zupanska zveza v Radovljici — v salonu g. Avguščina zupanski tečaj, na katerem predavajo trije uradniki velikega župana iz Ljubljane o raznih poslih občinske uprave, zlasti o občinskem gospodarstvu in o raznih drugih nalogah občine, o domovinstvu, o pravicah in dolžnostih župana ter občinskega odbora itd. Vabimo vse občine in njihove župane ter odbornike, da se udeleže prepotrebne pouka v obilnem številu. — Pričetek ob 9. uri dopoldne.

Po končanem predavanjih razgovori in odgovarjanje na razna vprašanja. Nato ustanovni občini zbor podružnice Z. z. za radovljiški okraj. — Zupanska zveza.

d Brezverska »Domovina« je postala ponižna, ko smo ji točno dokazali, da je brezverski list. Sedaj še pravi, da mi vsakogar proglasimo za brezverca, ki ni klerikalec, celo duhovnike. Nas ta ponižnost čeprav je prisiljena, zelo veseli.

d Dve krivici popravljene. Minister prosvete je podpisal odlok, da se g. Ivan Štrukelj zopet nastavi za šolskega upravitelja

na Viču in Lovro Jevnikar v St. Vidu pri Stični. Liberalna strahovlada nad katoliškim učiteljstvom je doživela svoj prvi poraz.

Izprememba poštne zveze. S 13. oktobrom se je ukinil promet na progi Ziri-Gorenja vas ter uvedla dnevna vožnja med prsto Ziri in postajo Logatec.

S Sorskega polja. Prva velika slana je padla v petek na Sorsko polje. Sveti Gal nam jo je poslal. Gorenjski vršaci so na pol zameteni. Celo Sorski Osolnik je dobil sreča za prvo poskušnjo. V četrtek je kazal termometer zjutraj + 3°, v petek zjutraj — 1½°. Bati se je, da ne bi zgodnja zima zavila. Kmetovalci spravljajo stelo in repo, korenje in zelje. Saj sveti Luka — repo pocuka. Zima nikomur ne prizanaša! To je stara naša vera.

d Miklošičeva cesta v Ljubljani bo sedaj poleg Aleksandrove najlepša cesta v Ljubljani. Od kolodvora do frančiškanske cerkve bo asfaltirana, to se pravi, najpreje betonirana in čez beton pride razgreta smola asfalt. Vse delo stane baje 15 milijonov kron, ki jih je dolžna plačati država kot postavne procente od državne carine, kolikor je pobrane v ljubljanski carinarnici.

d Župnik na Rovih pri Kamniku je postal g. Franc Golmajer, dosedaj kaplan v Šmihelu pri Novem mestu.

d Novi orglarsko podjetje se je ustanovilo v Ljubljani. Odkar sta nam umrla Milavec in Naraka, ni bilo nobenega orglarskega mojstra v Sloveniji, zato nove podjetje toplo pozdravljamo.

d Nespremet. Novega kovanege denarja po 2 Din je bilo stavljena v Dalmaciji v promet za 100.000 Din. Ljudje so pa vse te tolarje tako hitro poskrili, da je komaj kje katerega dobiti. Če bi bili srebrni! Pa žal niso in nimajo sami zase pač nobene vrednosti.

d Pravijo, da se bo v kratkem zboljšal tobak za pipe in cigare. Za kadilce dobra novica.

d Umrl je pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju g. A. Peršuh, kaplan na Rečici ob Paki.

Umrl je na Jami pri Mavčičah te dni najstarejši mož vdovec Lovro Kalan, 76 let star. Za nove zvončeve je daroval tako vsoto. Dve leti že ni bilo na Jami mrlca. Lovro je zdaj prvi, kateremu so novi zvonovi zapeli.

d Škratinka razgraja po Dalmaciji. V oni sami vasi je umrlo čez 80 otrok.

d Divji prešiči so se pojavili v okolici Jurkloštra ter napravili veliko škodo na jesenskih pridelkih, kolikor jih je bilo na njivah.

d Požar v Višnji gori. V noči od nedelje na ponedeljek je nastal na še nepojasnjen način v hiši g. Ign. Nadraha, uradnika pri voznici v Ljubljani požar. Ko se je okrog polnoči vračal domov in odprl hišna vrata, mu je udaril v obraz gost dim in plamen. Hitro pobegnili požarni bramborji se je posrečilo ogenj kmalu omejiti. Ker je bil v isti noči močan veter in ker stoji hiša v sredini mesta ob cerkvi so

bile tudi sosedne hiše v nevarnosti. Lastnik je pogorelo pohištvo. Škoda je znašala približno 1000 Din.

Nezgodna pri predstavi. V Sokolskem domu na Viču so vprizorili v nedeljo igro Rokovnjači. Pri zadnjem dejanju ustrel francoski častnik Grogo — Nandeta. Ker je imel igralec te vloge v samokresu patrono najbrže premočno zamašeno, je zamašek prestrelil igralcu Nandetu srajco in ga lahko ranil.

d Smrtonosen časopis. Minolo soboto je prejelo postajenačelstvo v Gorici poštno pošiljatev z označbo: Mesečni časopis za kmetijstvo. Ko so hoteli ovitek odpreti, se je razlegel silni pok in postajenačelnik Del Grande in njegov namestnik Michelig sta se zgrudila težko ranjena. V ovitku je bil peklenški stroj. Policija storilca še ni sledila.

d Umor duhovnika. Pretekli ponedeljek se je v Rimu pri belem dnevu ob desetih dopoldne v ulici Via S. Basilio zgodil strašen zločin, ki še ni popolnoma pojasnjen. Vojak Marchi je z bajonetom prebodl duhovnika, ki je zamišljen šel po ulici. Duhovnik se je zgrudil v krvi, prišla sta dva karabiniera, ki sta vojaka aretirala, umirajočega duhovnika pa odpeljala v bolnišnico, kjer je v nekoliko minutah izdihnil. Pri duhovniku so našli vizitko, iz katere je bilo razvidno, da je to Pavel Geny, profesor Gregorijanske univerze v Rimu. Morivec, vojak Marchi, kaže znake blaznosti, vendar stvar še ni zadosti preiskana.

d Umor v cerkvi. Te dni se je v cerkvi St. Etienne v Karlsruhe na Nemškem odigral strašen dogodek. Ko je duhovnik Wolf ravno bral sv. mašo, je skočil na oltar neki človek, ga zagrabil za grlo in vrzel na tla. Po kratkem boju je duhovnik podlegel napadavcu, ki je hladnokrvno izvlekel nož in ga zaklal. V cerkvi je nastala silna razburjenost. Vendar so morilca zgrabili. Pri zaslišanju je izjavil, da mu je ime Otto Jörger in da je ubil duhovnika samo zato — da bi ga obsodili na smrt, ker živi že več let v veliki bedi.

d Umorjena pastirica. V Javorju pri Črni je bila v noči na 10. oktobra v spanju umorjena pastirica Liza Molar, uslužbenica pri Gutovnikovih. Zločinec, ki se je dotični dan pred umorom klatil okrog po Javorju, je ponoči skrivaj prišel v sobo, kjer je spala pastirica Molar, je dekle v postelji zadavil, potem pa v sobi pokradel razno moško obleko in druge stvari v vrednosti kakih 1700 Din ter brez sledu izginil iz kraja. Zločinca ni ponoči nihče čul; šele zjutraj, ko je gospodinja prišla dekle klicat, je našla siroto mrtvo, po sobi pa vse razmetano. — Orožništvo iz Črne storilca pridno zasleduje in ga upati, da ga bo kmalu prijelo.

d Slovence ustrelil Slovence. Slovenski ameriški listi poročajo o uboju med rojaki v Pueblu, Colo. Štefan Kotlar in Andrej Kováč, ki sta si svaka in bila oba zaposlena v neki tamkajšnji tovarni kot kotlarja, sta se že dolgo srdito sovražila. Kakor izjavlja

Priporoča se manufakturna trgovina

R. Miklauc („Pri Skofu“), Ljubljana

Kovač, ga je Kotlar neprestano žalil in celo pretepal; grozil mu je tudi, da ga prej ali slej ustrelji. Da se reši večnega razburjenja in strahu, si je kupil revolver in Kotlarja v delavnici ustrelil. Kovača so zaprli.

d Samomor služkinje v Zagrebu. V Zagrebu so samomori služkinj posebno številni. Dne 13. t. m. se je pripetil nov slučaj: 18 letna sobarica Marica Naglič je skočila iz četrtega nadstropja in se ubila. Zapustila je pismo, v katerem pravi, da mora umreti, ker je velika grešnica in nesrečnica ter nepokoren otrok svojih staršev. Gospodar je izjavil, da je bila nesrečna Marica vedno dobro in pošteno dekle.

d Rajhenburški ropar prijet. Pred 14 dnevi so, kakor smo poročali, štirje roparji napadli v Senovem pri Rajhenburgu rudniškega inženirja Franca Forgesa in rudniškega uradnika Jerneja Peteres ter jima odvzeli 350.000 Din, ki so bili namenjeni za izplačilo delavcev. Eden teh roparjev je sedaj prišel pravici v roke. Policija v Varaždinu je namreč v neki zloglasni hiši prišla Fabjana Gršiča, katerega je bil že pri napadu spoznal g. Peterca. Ker se je Gršič na vse pretege upiral, so ga močno uklenili in prepeljali te dni po železnici preko Pragerskega v zapore okrožnega sodišča v Celju.

d 39 let zopora. Preteklo sredo se je vršila pred mariborskim kazenskim senatom razprava proti 26 obtožencem iz Prekmurja. Obravnaval se je znani slučaj iz avgusta 1923 v Gor. Bistrici v Prekmurju, kjer so orožniki v civilu prišli h kmetom, a seveda se predstavili kot orožniki! Bilo je pa v času, ko je strašil po Jugoslaviji gospod Čaruga in tovariši in tako se je zgodilo: kmetje so nekaj orožnikov ubili, nekaj težko poškodovali in prekršili še par drugih paragrafov. Slučaj je bil že pred poroto, se zavlačeval, prišla je obnova in tako je kazenski senat obsodil v sredo teh 26 obtožencev tako, da pride na vsakega približno eno leto in pol pokore v ječi. Razprava se je zavlekla do treh popoldne.

Zaradi matere v smrt. V Mostarju se je ustrelil 22 letni trgovec Petar Radovanović. Zapustil je pismo, v katerem izjavlja, da ne more več prenašati ravnanja svoje matere, ki ga prezira in zapostavlja, dasi je od svojega 13. leta s svojim delom skrbel zanjo in brate.

d Velik plen. Hrvatski delavec Kosta Milović je prišel iz Amerike ter prinesel s seboj 2100 dolarjev, ki jih je v Zagrebu zamenjal za 113.000 dinarjev ter nato odšel na zagrebški kolodvor, kjer je v čakalnici zaspal. Medtem pa so prišli tatovi ter mu vzeli torbico z denarjem, ki jo je imel obešeno pod telovnikom. Ko se je zbudil, je prijavil slučaj policiji, ki je kmalu iztaknila uzmoviče. Toda mož bo dobil nazaj komaj tretjino denarja.

d Strahotna povodenj na Kitajskem. Po najnovejših poročilih je zopet narasla reka Hocongho tako zelo, da je preplavila na tisoče kvadratnih kilometrov zemlje. Nad 80.000 oseb je brez strehe.

MED BRATI IN SESTRAMI.

Slovenski romarji na Sv. Gori. Pred zadnjo nedeljo je obiskalo priljubljeno božjo pot na Sv. Gori pri Gorici 400 slovenskih romarjev z Gorenjske. Tudi zadnjo

POLITIČNI ZAPISKI

p **Jesensko zasedanje narodne skupščine** se je začelo v torek 20. oktobra.

p **Pašić se je vrnil v Belgrad**, sprejema razne ljudi in molči.

p **Dr. Žerjav zahteva prosto pot.** Glavni odbor Pribičevićeve stranke je po dolgi in ostri debati dal dr. Žerjavu prosto pot, da se sme na svojo roko pogajati z radikali. Dr. Žerjav ne more prenesti propadanja lastne stranke in hoče k radikalom.

p **Cepljenje vrst duhovnikov.** Brezverska »Domovina« bi rada prikrila žalostni položaj svoje stranke, ki stalno propada, ker nima več opore v vladi, v ljudstvu je pa sploh ni nikdar imela. Zato neprestano piše o SLS češ, da propada in da celo duhovniki odpadajo. Hudo je pri tem samo to, da lažniva »Domovina« niti sama sebi tega ne verjame. Težko se je tolažiti s tem, česar ni.

p **Dr. Žerjav piše v »Domovino«** navdušene članke, kako on in njegovi tovariši delajo za gospodarsko povzdigo slovenskega kmeta. Koliko je na tej dr. Žerjavovi reklami, se vidi iz tega, da je na seji finančnega odbora, kjer sta poslanca dr. Kulovec in Pušenjak dokazovala finančnemu ministru, da Slovenija ne zmore takega davčnega pritiska, dr. Pivko, Žerjavov poslanec, popolnoma molčal. O g. Žerjav, na tako delovanje, ki v »Domovini« na dolgo in široko govori, v Belgradu se pa molči, smo že davno navajeni.

p **Odpor proti Radiču.** V dalmatinskih časopisih se kaže vedno hujši odpor proti Radiču, češ, čemu je šel v vlado, če je pa vedno slabše.

p **Proti Radiču.** Radičevi časopisi na Hrvatskem so začeli ljuto napadati škofe in duhovnike in prinašati protiverske izjave. Zato so duhovniki na konferenci v Zrinjskem Topolovci sklenili pozvati duhovsko oblast, da nastopi proti sramotanju, vse duhovnike pa, ki so v Radičevi stranki, da izstopijo. Pa upa Prepeluh, da bo pri nas kaj opravil z Radičem.

PRI NAKUPU BLAGA se priporoča R. RUTNER, nasl., VRHNIKA.

nedeljo je prihitelo na Sv. Goro večje število slovenskih romarjev.

Gibanje goriških Slovencev. Dne 1. oktobra se je vršil v Gorici zbor zaupnikov političnega društva »Edinost« in kmetsko-delavske zveze. Iz poročil odseva ogromno delo, ki so ga izvršili voditelji goriških Slovencev pod vodstvom dr. Besednjaka in dr. Bitežnika za svoje ljudstvo. Goriško tajništvo je dajalo brezplačno pravne nasvete in posredovalo v vseh mogočih zadevah. Povprečno se je oglasilo v tajništvu vsak dan 30 strank. V resolucijah so se posebno poudarile zahteve slovenskega ljudstva po slovenskih šolah in po enakopravnosti slovenskega jezika v vsem javnem življenju. Poslanec dr. Besednjaku je zbor izrekel zaupnico in zahvalo za njegovo neumorno delo.

PO SVETU

Nova mednarodna pogodba. V švicarskem mestu Locarno so se v petek 16. oktobra zaključila pogajanja med Nemčijo in Belgijo, Francijo, Anglijo in Italijo glede priznanja sedanjih državnih meja in glede mednarodnega razsodišča. Pogodba določa nedotakljivost meja med Francijo, Belgijo in Nemčijo, kakor jih je svoječasno določila verzajska mirovna konferenca. Anglija in Italija sta se pa zavezali, da jamčita za izvršitev pogodbe. Posebno pogodbo so sklenili o razsodišču, ki bo reševalo vse spore med Francijo in Nemčijo ter med Belgijo in Nemčijo. Sklenili so tudi ustanoviti razsodišče za varstvo vzhodnih mej in sicer med Nemčijo in Češko in med Nemčijo in Poljsko. Po sklepu teh pogodb, ki pomenijo za nekaj časa odstranitev sovražstva in vojnih nevarnosti med prizadetimi narodi, so se sedaj tudi Nemčiji odprla vrata v Društvo narodov, kjer bo lahko kot enakopraven član delovala. Vsa Evropa je vesela teh pogodb, ki kažejo, da se tudi najbolj nasprotujoči si narodi lahko spozrazumejo brez kanonov in krvi. Samo, da bi diplomatje držali besedo!

Kongres narodnih manjšin v Ženevi. V četrtek 15. oktobra so se zbrali v Ženevi zastopniki narodov, ki žive v državah, v kateri ima večino drugi narod (narodne manjšine). Na kongresu je zastopanih 30 narodnih manjšin iz 14 držav. Primorske Slovence zastopa dr. Vilfan. Tudi Nemci iz naše države so poslali svoje odposlance na to zborovanje. Za predsednika kongresa je bil izvoljen Slovenec dr. Vilfan.

Bojevitvi Turki. Turki so imeli te dni v Mali Aziji velike vojaške vaje. Ob tej priliki je turški poveljnik Kemal paša zbral generale in je imel na nje bojevit govor ter končal z besedami, da je turška armada pripravljena se boriti proti vsakemu sovražniku, ker je dovolj močna.

Razpust češkoslovaškega parlamenta. Z odlokom predsednika Masarika sta bili razpuščeni obe češkoslovaški zbornici in bodo razpisane nove volitve.

Prijateljstvo med Nemčijo in Rusijo je vedno bolj pristrčno. Ruski zunanji minister Čičerin se že par tednov mudi v Berlinu; v Moskvi pa so zastopniki obeh držav sklenili trgovinsko pogodbo.

Vojna v Maroku (v Severni Afriki), kjer se domačini pod vodstvom Abd-el-Krima že precej časa upirajo Špancem in Francozom, se še vedno nadaljuje, ker nihče noče odnehati. Boji so zadnje čase vsled neprestanega deževja malo ponehali, toda ta odmor bosta porabili obe stranki, da se pripravita za nove naskoke.

Tudi Angleži preganjajo komuniste. V Londonu so aretirali več komunistov. Pri mnogih so izvedli hišne preiskave.

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

GOSPODAR

Živinorejska razstava v Trbovljah.

Kmetijska podružnica v Trbovljah je v soboto 17. t. m. ob priliki Lukežovega sejma priredila živinorejsko razstavo, da obliki nekaj pregled živinoreje v svoji občini. To je bila po vojni prva živinorejska razstava v tem kraju. Imela je tudi namen, dvigniti živalske sejme in privabiti kupce v ta okraj, v katerem so živinorejci preveč repuščeni domačim mesarjem, ki jih izkoriščajo. Občinski travnik je bil poln prijavljene razstavljenе živine, ki jo je bilo 149 glav, in sicer 25 parov volov, 49 krav, 25 telic, 22 juncev in 3 biki. Udeležba je bila precejšnja in za veselo razpoloženje je skrbel v ta namen najeta godba.

Razstavo je otvoril kmalu po 11 dop. g. Dominik Kolenc kot načelnik kmetijske podružnice, ki je pozdravil zastopnika kmetijske družbe, tajnika inž. R. Laha in žvinozdravnika Lovro Tepina, ravnatelj dr. podkovske šole, oba iz Ljubljane. Orisal je v kratkih besedah pomen današnje živinorejske razstave, ki je po 27 letih prva taka prireditel. Po tem pozdravnem govoru je začela delovati ocenjevalna komisija, obstoječa iz gg. Tepina, inž. Laha, trbovelskega žvinozdravnika Oskarja Deva, tajnika podružnice Adolfa Jesiha in dveh kmetovalcev: Dominika Kolenca in Rudolfa Ahaca. Po dokončani ocenitvi je tajnik inž. Lah v kratkem govoru naglašal glavne smernice umne živinoreje. Povdarjal je, da je razstava pokazala dober plemenski material, ki se pa da še mnogo izboljšati. Cilj vseh živinorejcev v tem okraju je vzreja dobrih mlečnih krav, ker donša mlekarstvo v tem industrijskem kraju največ koristi. Za vzrejo dobrih mlečnih krav je pa treba najprej preskrbeti dobre plemenske biki, ki izha-

striji. Smeli bomo po Avstriji razprodajati našo robo in popravljati staro blago! Kake koristi je za nas vse to, razume samo oni, ki pozna koliko naši ljudje zavise od zasluka v Avstriji. In še nekaj! Zopet se nam je v novem carskem zakonu priznalo naše blago prosto vsake carine za izvoz, kar uživamo že od l. 1920, baš po prizadevanju posl. Skulja. Ugodnost krošnjarijenja po Avstriji je priznana naturec v trgovski pogodbi med našo državo in Nemško Avstrijo, ki stopi v veljavo, ko je sprejme narodna skupščina. Šhod je zaključil s prisrčno zahvalo vseh navzočih g. Skulju, ki je rešil ugodno naše življensko vprašanje in sicer v državi sami, v Italiji in Avstriji. Priporočili smo se mu še za Madžarsko, kamor tudi zahajajo naši ljudje!

SV. JURIJ POD KUMOM. (Kako napredujemo.)

Tukajšnji farani smo za napredek zelo vneti. Postavili smo ob vodstvu gosp. župnika Avseca nov Društveni dom, v katerega prostorni dvorani je priredilo Prosvetno društvo že več predstav. Zal, da nas je gosp. J. Strah, kaplan in ustanovitelj prosvetnega društva, prehitro zapustil. Od tega časa smo kakor ovce brez pastirja in nismo imeli nobene prireditve. V našo srečo in zadovoljnost smo dobili sedaj novega zelo dobrega gosp. nadučitelja (Rostaharja), kateri se z vso vnemo trudi za napredek izobrazbe. V ta namen je izbral primerno število fantov, ki se z veseljem vadijo spevoigrne »Kovačev študente«. Kakor se sliši, bomo imeli v kratkem času nastop.

jajo od dobrih mlečnih starišev, kajti mlečnost je lastnost, ki se ravnatako podeduje kakor barva, velikost itd. Ker je v tukajšnji živini splošno premalo mlečnosti, bi bilo umestno vcepiti semkaj nekoliko krvi montafonske pasme, ki je zelo mlečna. S tem pa nikakor ni rečeno, da se v ta okraj vpele montafonska pasma, ampak naša siva živina potrebuje samo nekoliko njene mlečne lastnosti. Prav tako je potrebno, držati se že udomačene sive in pšenične živine, ki bo s primerno vzrejo postala ravno tako dobičkanosna, kakor so druge, samo večjo skrb in nego ji treba nuditi.

Po tem kratkem predavanju se je vršila razdelitev nagrad v celotnem iznosu 6400 Din. Prva nagrada od 500 Din za vole je bila prisojena Mariji Durnik, Sv. Katarina; tri prve nagrade po 500 Din za krave so prijeli: Rudolf Ahac, P. aninska vas, Ivan Urbajs, Praprotno, Amalija Keršič, Trbovlje. Razen teh je bilo razdeljenih še večje število drugih in tretjih nagrad za vole, krave, junce in telice. Vseh nagrad je bilo 21 v skupnem znesku 6400 Din. Izmed bikov je dobil plemenjak kmetijske podružnice, ki ga ima v oskrbi Franc Štravs, Krezdol, častno diplomu.

V splošnem je omeniti, da je ta prireditel dobro iznadla in da bo služila v spodbudo tamošnjim živinorejcem za njih bodoče delo na tem polju. Videti je tudi, da se med tamošnjim kmetijskim ljudstvom vzbuja zanimanje za zboljšanje gospodarskega stanja. Pohvalno pa je treba omeniti odbor kmetijske podružnice, ki tako marljivo deluje; pred vsemi pa izredno agilnega načelnika Kolenca in tajnika učitelja Jesiha, ki sta si oba stekla veliko zaslug za poživljenje delovanja te kmetijske podružnice in posebno pa za to žvino razstavo.

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Vrednost denarja dne 20. t. m. Naš dinar v Curihu se je tega dne plačeval po 9 centimov 21 stotink. Domače borze v Zagrebu in Belgradu so istega dne tuje valute plačevale po sledečih cenah: 1 anoleški funt šterling 273 Din, 1 ameriški dolar 56.3 Din, 1 kanadski dolar 56 Din, 1 nemška marka 13.42 Din, 1 švicarski frank 10.87 Din, 1 avstrijski šiling 7.94 Din, 1 francoski frank 2.55 Din, 1 italijanska lira 2.27 Din, 1 češka krona 1.67 Din, 1 bolgarski lev 0.41 Din, 1 rumunski lej 0.27 Din, 10.000 madžarskih kron 7.92 Din.

g Ustaljenost dinarja. Po poročilih iz Belgrada je finančni minister na eni zadnjih sej ministrskega sveta podal svoj valutni načrt v zvezi z ustalitvijo dinarja. Med drugim je omenil tudi resolucijo Narodne banke o stabilizaciji, v kateri se popolnoma odobrava politika ustaljenja kot edino koristna za narodno gospodarstvo ter se zahteva, da se nadaljuje. Vlada je soglašala s finančnim ministrom, ki hoče ustaljenje izvršiti polagoma, da se med

tem časom izvrše priprave za končno valutno preureditev, za katero po mišljenju finančnega ministra sedaj še ni čas.

CENE.

g Ljubljanska blagovna borza. Ceno so bile za 100 kg različnih pridelkov: pšenica domača, postavljena v Ljubljano 265 Din; oves hrvatski postavljen v Ljubljano 190 Din; kuruza stara, postavljena na slavonsko postajo 185 Din, kuruza nova na sremski postaji 160 Din; kuruza medjimurska nova postavljena v Čakovec 205 Din, kuruza drobna, okrogla v Ljubljani 195 dinarjev; kuruza v storžih postavljena na slavonsko postajo 75 Din; kuruza nova, ki se naj dobavi novembra ali decembra in ki se plača takoj ob sklepu kupne pogodbe, stane 122.50 Din. Otrobi pšenični drobni postavljeni v Ljubljano 165 Din. Fižol postavljen v Ljubljano stane za 100 kg: ribničan 300 Din, mandalon 285 Din, prepelničar 315 Din; beli fižol postavljen v Postojno, stane 300 Din.

g Borza lesa. Na ljubljanski blagovni borzi se je kupovalo z lesom po sledečih pogojih: Za kubični meter lesa raznih vrst postavljenega na obmejno postajo se je plačevalo: trami monte 320 Din, frize od 4—10 m 1280 Din, hrastovi plohi neobrobljeni 1010 Din, hrastovi hlodi 30 cm v premeru I. in II. vrste 480 Din, breza 10—30 cm v premeru 400 Din, late 25—50 cm široke monte 540 Din; kubični meter jamskega lesa se je plačevalo na postaji nakladanja 170 Din; 100 kg bukovih drvi na nakladalni postaji je stalo 19 Din; 100 kg bukovega oglja I. vrste postavljenih na mejno postajo je stalo 88 Din.

g Tržne cene v Ljubljani. Minuli teden so bile na ljubljanskem trgu sledeče cene: Meso: goveje v mesnicah po 16 do 19 Din za 1 kg, na trgu po 15—18 Din, telečje po 17—20 Din, prašičje 20—27 Din, mast 30—31 Din, šunka 35—37, prekajeno meso 30—35, koštrunje meso 14—15 Din, kozličkovina 20 Din. Perutnina: piščanec za komad po 12—35 Din, kokoš po 30—40 Din, raca po 25—35 Din za komad; divji zajec 25—60 za komad. Mleko po 2.50 do 3 Din liter, sirovo maslo po 45 Din, čajno po 55 Din, sir po 36 Din za 1 kg. Jajca za 1 komad po 1.75 Din. Krma: Sladko seno za 100 kg po 75 Din, polsladko 50 dinarjev, kisle po 40 Din, slama po 50 Din.

ŽIVINA.

Žvinski sejem v Ljubljani dne 14. oktobra. Za kg žive teže so se plačevale sledeče cene (v dinarjih): Voli prvovrstni 10 do 10.50, voli rejeni 9—10, vprežni voli 8 do 8.50, krave debele 8—8.50, krave rejene 7—7.50, krave klobasarice 4—5, telice debele 7.50—8.50, biki debeli težki 9 do 10, biki rejeni 7.50—8.50, teleta težja debela 12—13, teleta zaklana 15—16.50, prašiči špeharji domači 16—17.50, peršutarji 13—14, prašiči zaklani 17—18, banaški špeharji prvovrstni težki 19—20, bana-

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

ki špeharji lažji 17—18. Cene goveji živini so se trdno ustalile na sedanji višini. Kakor vse kaže, se bodo tudi te cene nadalje obdržale. Cene telet in prašičev so se nekoliko popravile. Zlasti za prašiče je precej živahno povpraševanje. Cene telet in prašičev bodo ostale neizpremenjene, ker kupci nikakor niso pri volji plačati višjih cen.

Mariborski živinski sejm dne 13. oktobra. Prignalo se je: 12 konj, 20 bikov, 143 volov, 456 krav in 7 telet, skupaj 638 glav. Povprečne cene za 1 kg žive teže so bile (v dinarjih): debeli voli 9—10.50, poldebili voli 8.8.50, plemenski voli 5.75—7.50, biki za klanje 6.25—6.75, klavne krave debele 7.75—8.50, plemenske krave 5.75—6.75, krave klobasarice 4—5, molzne krave 6 do 7.75, breje krave 6—7.75, mlada živina 7.50—8.50, teleta 11.25—13.75. Prodalo se je 325 glav, od teh za izvoz v Avstrijo 50 in za Italijo 15. — Mesne cene: volovsko meso 10—19, telečeje meso 12.50—20 Din, sveže svinjsko meso 12.50—27.50 Din.

RAZNO.

Skrajšanje nakladalnega in izkladalnega roka. Službene novine od 9. oktobra objavljajo odredbo prometnega ministra, po kateri se skrajša nakladalni in izkladalni rok na železnicah od 24 na 6 delavnih ur. Stojarina se torej pobira od pričtetih 3 ur po preteku svobodnega izkladalnega roka, in sicer za prvih 3 ur po 5 Din, za drugih 6 ur po 20 Din, za vsako nadaljno uro in vagon po 30 Din od vagona in ure. Delovni čas za natovarjanje in iztovarjanje pa se razširja od 7 do 12 in od 1 do 6 popoldne. Razen tega se naročnina za prazne vagone zvišuje od 48 Din na 150 Din. Ta odredba prometnega ministra je stopila takoj v veljavo.

Zaposlenje inozemskih delavcev. Ministrstvo za socialno politiko je izdalo odredbo, s katero se prekličejo prepovedi zaposlenja inozemskih delavcev, ki so bili že pri nas uslužbeni. Po novi odredbi se bodo tozadevne prejšnje stroge odredbe omilile in inozemskim delavcem se bo dovoljevalo zaposlenje pri nas seveda na škodo domačega delavstva. To je smatrala vlada kot umestno, ker so druge države zagrozile, da bodo ravno tako postopale z našimi delavci, ki so zaposleni v inozemstvu.

Razglas. Po odloku g. ministra za poljedelstvo in vode se glede oddaje trt za prihodnjo saditev iz vseh vrst drž. ustanov (trtnic) razglasa tole:

1. V letošnji jeseni in prihodnji pomladi bo prodajna cena v vseh drž. trtnicah za 1000 trt ta-le: a) za ključe amer. trt (podlog), dolgih 35—40 cm: I. vrste po 100 (sto) dinarjev, II. vrste po 35 (petintrideset) dinarjev; b) za sajenke (korenjaki) amer. trt: I. vrste po 250 (dvestopetdeset) dinarjev, II. vrste po 75 (petinsedemdeset) dinarjev; c) za cepljenke (cepljene sajenke): I. vrste po 1500 (tisočpetsto) dinarjev, II. vrste se ne prodajajo, temveč se zopet vlože v trtnice; d) za ključe (cepiče) domače trte, 80 cm dolge, 80 (osemdeset) dinarjev.

2. Gornje cene se, kolikor se nanašajo na ključe amer. trte, za 10% zvišajo, t. j. za: ključe I. vrste od 100 Din na 200 Din; ključe II. vrste od 35 Din na 70 Din, in sicer

GOSPODINJA

Vzgoja.

O predrznosti in domišljavosti. Predrzni otrok se povsod vsiljuje, v vsako stvar vtakne in hoče vse bolje vedeti kot pa drugi ljudje. Ta grda lastnost se razvije iz domišljavosti, ki so jo v otroku vzgojile pohvale, odlikovanja in razkazovanja njegovih dobrih lastnosti. V otrokovi navzočnosti je mati pripovedovala, kaj mali vse zna in ve. Pri vsaki priliki mora pokazati gostom svoje talente, ki pa so prav pogosto zelo dvomljive vrednosti. Sorodniki in znanci ga občudujejo in obsipljejo s hvalo. Ali je potem čudno, da je prevzetan, domišljav, slavohtepen in predrzen? Tudi prepogosti javni nastopi morejo v tem oziru slabo vplivati.

Važno je tudi, kako se obnašajo otroci napram uslužbencem in podložnim. Če jih nihče ne navaja na prijaznost in postrežljivost ter ljubeznivost nasproti njim, se obnašajo tako nekako od zgoraj, oblastno ali celo zaničljivo. S tem postaja v njih samozavest in domišljavost vedno večja in močnejša.

Najboljše zdravilo zoper domišljavost je to, če otroka osramotimo in njegove predrzne opazke ter domišljavost kratkomalo prezremo. Samo primerjanje z drugimi, ki več znajo kot on, otroku malo koristijo in ne morejo zabraniti, da bi se ne povzdigoval vsaj nad tiste, ki pa res manj vedo in znajo kakor on. Otroka je pripraviti do tega, da razume in spozna, da povzdigovanje čez druge odtuja srca prijateljev in njega samega le smeši.

za one naročnike, ki jih vzamejo več kot 5000 za vlaganje v trtnice, da se dobavijo sajenke oziroma cepljenke za prodajo.

3. Sreske in okrožne trtnice, ki nimajo dovolj proračunskih sredstev, dobe lahko ključe in sajenice iz državnih trtnic brezplačno in to po odredbi oddelka za vinogradstvo in sadjarstvo.

4. V trtnicah, kjer je povpraševanje po trtah večje, nego se jih je pridelalo, se vpišejo poedini privatni naročniki kvečjemu za 1000 cepljenk ali 2000 sajenk, oziroma 5000 ključe.

5. Osebam, ki potrebujejo naročene trte za razširjenje ali izpopolnitev že obstoječih vinogradov, ni potreba predlagati ob naročilu trt potrdil sreskega ekonomata o količini apna v dotičnem zemljišču; dovolj je, če navedejo v prošnji, katero podlogo so rabil doslej na dotičnem zemljišču ter ali se nahaja že prej nasajeni vinograd v dobrem stanju.

6. Glede čl. 15. točke 1. Pravilnika za izvršenje zakona o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva, velja za letos izjema, da naročniki ključe in sajenk niso dolžni predložiti predpisanega potrdila pristojnih občinskih županstev, da potrebujejo trte za izključno saditev na lastnih zemljiščih.

Nikoli naj otrok ne občuje s takimi tovariši, pri katerih se lahko baha in ga občudujejo; mnogo bolj vplivajo na njegovo vzgojo taki, ki ga postavijo na laž, ga osramote v njegovi bahavosti in zavračajo njegovo predrznost. Beseda in zgled ga pa morata učiti prijaznosti, vljudnosti in postrežljivosti! Sstarostjo se bo vendar tudi zavedal svojih družabnih dolžnosti, za kar si bo moral prisvojiti tudi onih lastnosti, ki mu zagotove ljubezen njegove okolice. Umevno pa je, da mu mora vse to dati domača hiša in materina vzgoja. Ako v domači hiši vidi, da se vse delo sestavlja iz znoja in truda vseh družinskih članov, da za prijetno domače življenje sodelujejo vsi, prav vsi, potem tudi sam ne bo hotel zadržati. To mu je pa tudi kažipot za sodelovanje v družabnem življenju.

Vrtnarstvo.

Spravljanje zelenjadnic, cvetličnih korenin in čebul za zimo. S hitrimi koraki se približuje zima. Megla, mrzla jutra in hladni večeri, kratki dnevi so zanesljivi napovedovalci mrzle zime. Ker močna slana uniči skoraj vse zelenjadnice, je treba, da iste spravimo dovolj zgodaj na varen prostor. Pa tudi tiste, ki prezime na vrtni gredici, treba spraviti v varno zavetje radi tega, ker pozimi, ko pokriva debela snežena plast vrtno površje, je dobava istih otežkočena, če ne čisto onemogočena.

Salata endivija je precej trdne kakovosti. Lahko slano prenese, dočim jo močna slana popari, da ni za rabo. Endivijo spravljamo na dva načina in sicer tako-le: Za prvo rabo se skoplje na vrtni gredi precej globoka in tako dolga in široka jama, da lahko posadiš endivijo, ki si jo namenila za prvo rabo. Zruvano in neotrese no salato posadiš gsto drugo poleg druge v jamo. Ko je napolnjen prostor, pokrij z deskami tako, da so vse sadike pod deskami. Na deske pa naloži starih vreč, ki jo bodo varovale pred mrazom. Prav v hudem mrazu pa tudi ta endivija zmrzne. Zato je treba preskrbeti ji tak prostor, kamor mraz nima dostopa. Tak prostor je klet. Odloči v kleti prostor, kamor namečeš drobnega peska toliko, da so korenine ravnolotoliko v pesku, kot so bile zunaj na gredici v zemlji. V ta pesek nasadi izruvano endivijo drugo poleg druge. Nasaditi smeš samo osušene sadike, ker mokra solata v kleti kaj hitro segnje. Za vdihavanje rabijo sadike zraka, zato je neobhodno potrebno, da se vsaj enkrat na teden okna v

Jamci Vam
JAKOST
 IN
PRISTNOST
Poljska cikorija!

kleti odpro in sicer le kak solnčen dan in le toliko časa dokler je solnce toplo.

Peteršilj in zelena se presade v zaboje ali v velike lonce v zemljo pomešana z drobnim peskom. Z lopato ali vilami se vzamejo sadike iz zemlje in se presade tako, da korenine niso sključene ali zavite. Orumenelo listje se jim očisti. Peteršilj in zelena prezimita brez škode čez zimo, zato se jih spravi le toliko, kolikor se jih bo za zimo rabilo. Drugo se pusti na vrtu za pomladansko uporabo. Ravno tako se napravi s porom.

Zelen svež drobnjak imamo lahko celo zimo, če posamezne šope presadimo v lonce v prst pomešano z drobnim peskom in če mogoče tudi s sajami. Ravno tako presadimo dišeč marajon in timijan. Te lončke postavimo na kuhinjsko okno ali na drug primeren prostor. Toplota ne sme pasti pod +8° R.

Kane, ki so krasile vrt s prelepim perjem in še lepšim cvetjem naše vrtove, so bolj izbirične glede sprave čez zimo. Kaj rade segnijo njih korenine. Pri temperaturi 5—10° C se najlažje ohranijo. Vzemim iz zemlje se porežejo vsa cvetna stebila 15 cm nad korenino. Spravijo se na suh pesek ali žagavino z vso prstjo, ki se jih drži. Pozimi se večkrat pregledajo. Če se jim grbanči koža, jih je treba zmerno ovlažiti.

NEKAJ ZGODOVINE O NALEZLJIVIH BOLEZNIH.

Bolezni so stare kakor človeški rod. Učenjaki so preiskali kosti mumij (to so mrliči, ki leže že več let dobro ohranjeni v egiptovskih piramidah) in drugih najdenih prazgodovinskih okostnjakov in so dooznali, da je mučila tudi tiste naše davne prednike udnica, da jih je trgalo in zbadalo kakor nas, da jih je bolela glava in jim je razkrajal strup kri. Pračlovek, ki je bival v votlinah in ob močvirjih, je prestal gotovo dosti bolezni, ki jih prinese prehlad. Ogenj, ki mu je služil za kuhanje in toploto, ni pregrel votline in medvedova ali kaka druga koža, v katero se je zavijal, se je napolnila vlage in nesnage. Prazna je torej, da si slikamo in mislimo, da so bili ljudje v nekdanih časih brez bolezni. Samo v raju ni poznal človek bolezni in ni poznal smrti. Spomin na popolno in trajno zdravje nam je ostal le še v pravljici o človeku, ki ni bil nikdar bolan, prognanec iz raja pa je spoznal resnico, da mora umreti vsakdo, ki je rojen od žene, kadar mu poteče čas. Smrt posameznika je bila naravna posledica razkroja življenskih sil — naravna stvar.

Preplašil pa se je pračlovek, kadar je začela smrt grabiti po več ljudi nakrat. Od kod je prišla prva kužna bolezen? Morda iz megla, ki se je dvigala nad močvirji, iz sopare, iz smradu rib, ki so gnile v presahljih jezerih, od mrhovine, ki je polnila dno skritih jam?

Naravna pamet je velela pračloveku, da se brani z ognjem in dimom pred pošastjo bolezni, ki mu je grozila iz megla in jam. Domišljija je dala bolezni obliko zveri, ki bruha iz sebe strup; kamor seže njen duh, tam pomre vse. In še danes seliši med ljudstvom o takih strupenih ži-

IZOBRAZBI

Spomeniki in spominske plošče padlim vojakom.

Mnoge župnije odnosno občine so jih že napravile; mnoge imajo pripravljalni odbor, ki jih v kratkem omisli; mnoge so pa še vedno brez srca in spomina na one, ki ležijo pozabljeni v daljni tujini.

In vendar zaslužijo prav vsi, ki so padli, umrli ali bili nekako za stalno pogrešani vsled neprilike svetovne vojne, da se jih spominjajo še pozni potomci. Zakaj ni je večje ljubezni, kot če kdo da svoje življenje za svoje prijatelje. In oni so je dali bodisi kot žrtve v zavesti svoje neomajne prisege, dane ne toliko ljudem, ampak Bogu, bodisi v zavesti svoje domovinske ljubezni bodisi samo kot žrtve svoje nezlomljive močatosti ali le kot žrtve človeške hudobije, ki jo povzroča tajna diplomacija zapovedujočih veljakov. Umestno torej, da se zbira še pozni rod čez 50 in 100 let ob teh spomenikih in ploščah in občuduje močatost in muke onih, katerih imena so se vklesana ohranila.

Pa ne le to! Ti spomeniki nam morajo biti in so že sami na sebi znanilec in glasnik miru. V vrstah onih, katerih imena smo vklesali, ni nobene razlike: ime častnika in prostaka, ime vaškega bogatina in berača, ime družinskega očeta in svobodnega fanta gre po vrsti, kakor so padali. Kot da si podajajo roke drug drugemu v prijateljski ljubezni klic: Skupaj smo trpeli, skupaj se veselimo pri Bogu, skupen je naš spomenik, o naj bi bili skupni, edini med seboj brez preprirov in vojska, brez sovraštva in nasprotovanja tudi oni, ki so nam spomenik postavili, tudi oni, ki pridejo za nami!

In tu nam že stopa pred oči nekoliko misli, kakšen bodi spomenik padlim vojakom.

Ali naj jim postavimo velikansko soho ali steber s puško in mečem, izdelano iz mrtvega, masivnega kamenja, ki je morda obdano z nešteti granatami in zgrajeno z ogromno verigo? Cemu neki! Ali so mrtvi ljubili kraško kamenje in smrtonosne granate? Ali je mar bila njih zadnja beseda, da jim kaj takega pošljemo? Ne! S solzami v očeh so rekli: »Nè zabi me! in če so bili povečini, so še pristavili: »Moli zame, če me ne bo nazaj.« — Preprosta je torej bila njih zadnja beseda, pa nam ven-

valih. Čudno le, da slovi podlasica kot tako strupena, da umrje vse od njenega duha. (Dolenjska, Notranjska in Štajerska. V Zagorju na Notranjskem pa so pripovedovali resnično zgodbo o mojih prastarših po materinem očetu: Gospodar in gospodinja hiše »pri Papežu« sta šla zdrava na mlake otavo spravljat, pa je dahnila vanju neka žival in sta oba nagloma umrla. Res je bil moje matere oče vzgojen pri drugih ljudeh, ker je ostal sam v hiši.)

(Dalje še pride.)

dar še danes gre do srca. Tako preprost, pa v srce segajoč bodi tudi njim postavljeni spomenik. V tem oziru nam je vzor preprosta ploščica iz belgijskega marmorja, na kateri stoji napis: »Nimamo tukaj stalnega bivališča, ampak iščemo prihodnjega« (Hebr. 13, 14), ali pa: »Pokopljite me, kjerkoli hočete, le, da se me spominjate pri altarju Gospodovem (Sv. Avg. Conf. III. 9). Vse pa je obdano z nežnoprostim okrasom.

Kako blažilna taka plošča v primeri z gorostasno soho v nadnaravni velikosti vojaka v polni opremi ali piramido, polno neokusnih verzov, v katerih iščejo večje časti živi zase kot spomina mrtvim! Vse bodi torej priprosto, pa prisrčno, seveda odgovarjajoče umetniškemu čutu. Le ne tudi pri ploščah in spomenikih onega nespartnega tekmovanja kot se kaže pri zvonovih, katera občina ali fara bi druga drugo prekosila. V vsem tem iščemo le svoja časti in ne ljubega spomina na rajnike.

In kdo naj spravi denar skupaj za ploščo? Ali naj se prosjači vsenaokrog tudi izven župnije oziroma občine? Ali naj se spravlja skupaj z veseljačenjem, z javno loterijo, s plesom in balom? Vse to spominja na vojna državna posojila in mnogotera prosjačenja, ki so se jih zlasti državne oblasti posluževale, da so mogle z nabranimi vsotami zavlačevati vojno. Vse to pa ni prihajalo iz srca podanikov.

»Rugače bodi pri spomenikih! Prispeva naj samo domača občina ozir. fara, v njej pa naj prispeva vsaj vsak družinski oče primerno svojim premoženjskim razmeram in sicer ne z nejevoljo ampak z veseljem! Saj, če umrje oče ali mati otroci tudi ne gredo prosjačit k sosedom ali celo tujcem, ampak sami hočejo v ljubezni do rajnikih postaviti po svojih močeh primeren spomenik. Tako se tudi pri spomenikih padlim vojakom pokaži predvsem ljubezni, ne pa denar do rajnikih in pokaži se tudi medsebojna skupnost in vzajemnost za javne zadeve zlasti domače občine.

In zbiranje prispevkov z veseljačenjem ali pa celo na dan odkritja pitje in petje in ples? Kako bi se zahvalili rajniki, če bi vstali iz grobov na dan odkritja plošče za tak spomin. »Vse skupaj je švindal«, so govorili tisti, ki so bili dalj časa v svetovni vojni in tako bi označili tudi tako proslavo svojega spomina. V pomanjkanju, v žeji, v lakoti, v vsakovrstnih bridkosti so končavali svoje življenje hrabri borci na bojnih poljanah in mi naj bi v veseljačenju slavili njih spomin?

Resnoba bodi torej tudi slovesnost odkritja spomenika, združena kolikor mogoče z versko idejo, obenem pa toplo izpričevanje medsebojnega prijateljstva in neločljive skupnosti? — Priporočljivo je tudi, da farani tudi potem, ko so postavili spomenik, proslavijo obletni spomin njegovega odkritja s skupno sv. mašo ali na drugačen verski način.

J. F.

LISTEK

Vi pohvale, ni kupčije.

Dandanes sloni vse na reklamah ali pohvali. Časopis prinese vest, ki je neverjetna, ki je laž, da jo primeš lahko z roko — nič ne de! Svet veruje tej laži, zdi se, da potrebuje svet laži. Izkušnja je izučila trgovca, da ni kupčije brez pohvale in naznanil v časopisih, s pohvalo, tiskano v javnih listih dobro spca trgovec slabo blago; trgovec, ki se ne poslužuje tega pomočka, ne more oddati svojega poštenega blaga. Umetnik, bodisi slikar, pesnik, dramatik ali igralec, potrebuje hvalisanja po časopisih in si naroča včasih sam tiskano pohvalo. Pozornost občinstva vzbudi spreten človek tudi na drugačen način — glavno je, da vzbudi vest v listih zanimanje bralcev. Pisatelj Granville nam slika v naslednji črtici šaljivo-resni dogodek iz življenja znanega goslarja Izarja:

Težka vrata deželne jetnišnice so se odprla in zaprla. Pred mrkim poslopjem sta obostala dva izpuščena, ki sta se ozrla čemerno nazaj. »Neverjetno,« je rekel starejši, možki v tridesetih, svojemu mlajšemu tovarišu, »kako to zdelo! Osemnajst mesecev!«

»Kaj pa,« ga je premeril mladi tovariš, »ječa res ni olupševalno društvo, nikdo ne bi spoznal v tebi znanega lepega Jakca, obleka visi na tebi kakor na kolu in jaz sem tak, kakor da bi bil ležal štirinajst dni v vodi.«

Lepi Jaka se je jezil: »Dvajset kil sem izgubil v tej — barki! In v teh cunjah se ne smeva prikazati v mestu. Prvo je, da si preiskrbiva drugo obleko.«

Mlajši je odmajal: »Prvo je, da večerjava pošteno. Rad bi si izbral enkrat sam svojo večerjo —.«

Ni pretekla ura, že sta stopila tovariša iz prodajalne starinarja. Čedno oblečena, zadovoljna in vesela. Jaka si je poravnal životnik svoje zamolklo-sive obleke in kimal:

»Sem, kakor da bi se prerodil.«

Mlajši tovariš je ogledoval svojo na izbor krojeno pin oglašeno obleko iz mehkega sivnega blaga. Ni se mogel nagledati sam sebe. Jaka ga je podražil: »Prav kot kak grof? Ali moje in tvoje premoženje se je skrčilo s tem nakupom in če ne dobiva kmalu kak čeden posej, bo suša.«

»E kaj! Ne bodi siten! Glavno je, da se navečerjava. Kar vrtil se mi. To bo pač, ker nisem vajen svobode. Glej tamle gostilno, priveziva si dušo s štefanom vina v proslavo današnjega dne, in pogovoriva se o poslu.«

Bila je boljše gostilna. Lepi Jaka se je ogledal še enkrat in ko je bil uverjen, da stopi lahko med goste, se ga je polastil zopet nekdanji sigurni nastop, pokimal je dobrohotno natakarkarju in se zibal mimo vrste miz. V prijaznem kotičku sta se vrgla tovariša na plišasto zofo in kmalu sta trknila na svojo mlado svobodo. Tihoma sta snovala načrte in motrila goste. Iskala sta in čakala posla.

V gostilno sta stopila na izbor opravljena gospoda, katera je pozdravil gospodar z globokim spoštovanjem, dočim so šepetali gosti za njima. Vsela sta se blizu kota naših znancev iz jetnišnice in se pogovarjala poltiho, vendar tako, da je pazljiv človek mogel razumeti. Lepi Jaka je izvedel tako, da sedi v njegovi bližini slavni umetnik Isaro in njegov prijatelj Landsky. Nekaj časa je poslušal lepi Jaka kar iz navade, naenkrat pa je sunil svojega tovariša in mu mignil.

Zdelo se je, da je umetnik slabe volje, nekaj sitnega mu je zvenelo iz glasu, ko je godel: »Nisem zadovoljen, dragi Landsky, pa nisem. Prejšnji koncert je privabil več ljudi, tedaj so bile karte že na predvečer razprodane, sedaj pa je prodanih komaj šest sto. Zdi se, da se me je naveličalo občinstvo.«

Prijatelj si je otipal čelo in menil:

»Vi imate prav; moramo si zopet nekaj izmisliti, da bodo imeli ljudje kaj govorjenja. Lani je bila komedija z Američanko, ki vas je tožila za pol milijona kron, ker ste ji obljubili, da jo vzamete, predlanskim smo imeli dvoboj... Saj pravim: Ni pohvale, ni kupčije!«

Isaro je mahnil nevoljno z roko in glavo:

»Ono sleparenje z dvobojem me je stalo naravnost neumno denarja. Izprva je bil oni falot, ki se je streljal na videz z menoj, zadovoljen s petsto kronami, po dvoboju pa je zahteval še pet sto... Dal sem mu, ker mi je grozil, da spravi v časopise vso stvar in da sva streljala s pokalicami... Ne Landsky, zdaj mora biti kaj čisto novega, da pritegne občinstvo in da se ne zbudi nemara sum.«

Prijatelj se je vidno mučil s premišljevanjem, kajti naslonil je čelo na kupico. Vzdignil je glavo in kriknil:

»Imamo! Ako ne govori jutri vse mesto o vas, potem naj — ne, hotel sem reči — potem naj umrje moj najboljši prijatelj...«

»Ven z besedo! — Veste, da ne štedim z denarjem o takih prilikah!«

Prijatelj je potegnil iz kupice in pojasnil:

»Saj se spominjate, kako razburjenje je zavladalo povsod, ko je bila ukradena iz pariškega muzeja (Louvra) slavna slika »Mona Lisa«; ves svet je govoril o Parizu in o Louvru. Kaj menite, ko bi vam vzel kdo vaše gosli, vašo slavno Stradivarko, na kateri je sviral sam Paganini? To bi bilo govorjenja! — Časopisje bi pisalo cele strani o tem, po kavarnah ne bi govorili o ničem drugim.«

Prepaden je branil umetnik:

»Ali Landsky! Vaša misel je naravnost blazna! — Moje misli da bi pustil tatu, mojo Stradivarko, za katero mi je ponujal Cierre Morgan milijon dolarjev? — Ne razumem vas, Landsky...«

»Ne razburjajte se, dragi Isaro, gosli ukrademo vendar le na videz, za slepilo.

— Poslušajte. Poznam tovarnarja, ki izdeluje filme za kino. Obrnem se na tega. On nam pošlje dva moža od svojih igralcev, ki bodo preoblečeni za vlomilce in dobo posnemali pravi vlom — prav do pike. Tovarnar ima ljudi, katerih je samo poštenje. Ko dobe ti vlomilci vaše gosli, se vrnejo s svojim plenom tovarnarju n puste tam gosli. Pozneje greva ponje. V liste denemo, da je iztaknil privatni detektiv gosli ali pa, da jih je prinesel zgrevani tat sam od sebe nazaj, ko je bil izvedel, da so to gosli tako slavnega umetnika. Kaj se vam zdi, ni ta načrt čudovit.«

Isaro je natožil in vsrknil: »Vi ste umetnik, dragi Landsky! To bo res govorjenja, jaz in gosli — gosli in jaz! Ljudje bodo prihiteli že radi tega, da se uverijo, če obvladam svoje druge gosli ravno tako kakor ljubljeno Stradivarko...«

»Veste kaj? — Same gosli niso še dovolj. Tatova naj pouzmeta tudi darila, ki sem jih dobil v spomin od knežjih rok. Zapisek ukradenih reči pride vendar v vse časopise, potem se bo spomnil svet, da mi je podaril ruski car zlato uro, španski kralj krasno sponko, turški sultan prstan z dragocenim diamantom. Da se ne zamude naši »vlomilci« preveč, pustim svojo šrambo dragotin kar odprto...«

»Ne, ne odprto,« je ugovarjal Landsky. »Saj odtrgajo lahko ključavnico, ako bi bilo kar odprto, bi se zdelo sumljivo, sicer je vaša misel izvrstna.«

»Nikar me ne hvalite,« je branil umetnik, »veste, da nimam rad tega. Načrt morava takoj izvesti, kar mrtev sem nato, da bi bil zopet enkrat središče zanimanja ljudi, tu in drugod. — Kdaj bi bilo mogoče?«

»Tako, jutri zgodaj, da bodo lahko poročali jutranji listi o tem, mogoče celo, da izide posebna izdaja...«

Landsky je zaprl oči ves blažen v tej misli, veliki umetnik je zardel veselja. Prijatelj je nadaljeval v svojem gorečem navdahnjenju: »Še danes grem k Vangelovu. Zmeraj sta mi na razpolago dva njegovih mož. Največkrat vlomijo tatovi med četrto in peto uro zjutraj, ker spe ob tem času prebivalci bogatih hiš najbolj trdno. Zadržuje, če prideta ob pol petih, midva se skrijeva v uti na vrtu, od tam pregledava lahko celo dejanje in vi se prepričate, kako ročna sta vlomilca. Kakor hitro sta odšla vlomilca, greva v hišo in k počitku. Ob šestih pridejo posli in zaženejo krlik... Torej gosli in dragocena knežja darila... Govoril bom z Vangelovom in zabičal vlomilcem, da ne odtrgajo lepe srebne ključavnice siloma, da se ne pokvari omarica, snamejo naj jo z lepa.«

Isaro je ustavljal gorečega prijatelja: »Povejte mu, da pustim gosli in dragocenosti v sobi ob balkonu, da ne bota imela preveč truda.«

»Vse se bo zgodilo! Videli boste, da bo uspeh velikanski, moje načelo je: Ni pohvale, ni kupčije!« —

(Prihodnjič konec.)

Največja izbira

veakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Tihotapstvo saharina.

(Sestavil Gorenjski.)

Saharin je postal zelo znan. Izdelujejo ga v Nemški Avstriji ogromno množino. Tam je z njim popolnoma prosta trgovina, dočim je pri nas saharin monopoliziran predmet. Uvoz je s strani naše države prepovedan in to menda zgolj s stališča državne trošarine na sladkor, ki znaša 5 Din na 1 kg. Ker je Slovenija soseda Nemški Avstriji, se je baš v naših krajih precej razvil tihotapstvo s saharinom. Vlada pa je dovolila zagrebški družbi »Isis«, da je uvozila 2000 kg saharina v prašku in kristalu. Morda je bilo dano to dovoljenje radi pobiranja tihotapstva. Ta družba sme sedaj uvaženi saharin v svoji tovarni v Karlovcu predelavati v formo tablet in ga razpečavati. Kaznemo se, da je ta saharin grozno drag, ker je družba plačala monopolno takso. Prodaja se v lekarnah. To pa marsikoga moti in misli, če se sme prodajati v lekarni, kjer je strašno drag, zakaj bi se ne smel prodajati in kupovati tudi drugod? In reš ljudje posegajo po saharinu, — kjer ga pač morejo dobiti ceneje, — a tako često kupijo tihotapsko blago in pa dejo — »v zosc«. — Kazen je preobčutna.

Kaj pa je saharin, ki ga je pred 40 leti (l. 1885.) izumil kemik Fahlberg? — Sirokovnjaki in veščaki, ki so trdili, da saharin nima nikake redilne snovi in da človeškemu organizmu ne škoduje, so v najnovejši dobi začeli trditi drugače. Poizkus je pokazal to-le: Pes, kateremu so dajali nekaj dni v uživanje saharin, se je pričel močno tresti, kar dokazuje, da živčevje trpi. In če se te slabe posledice saharina kažejo na živali, je jasno, da tudi človekovo živčevje mora biti oškodovano z uporabo saharina. Pa pride še kazni!

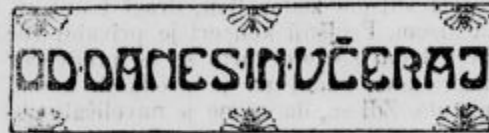
Potemtakem je saharin škodljiv in je le za delomrčne tihotape izborno sredstvo za preživljanje. Veliki tihotapeci imajo svoje pomočnike, ki nosijo blago od vasi do vasi, od hiše do hiše. In če pride kazni, so baš ti-le preje na vrsti kot njihovi veliki založniki. Tudi tisti, ki samo posredujejo, niso nič manj obetno prizadeti, kadar stvar pride na dan. Saharin je torej mnogim celo dvakrat škodljiv! — Uporabljajo ga ljudje na kmetih za oslajevanje jedil in pijače, v mestih pa za izdelavo slaščic in brezalkoholnih pijač. Pa je saharin zelo slab nadomestek za sladkor.

Finančna kontrola zasleduje protizakonit promet s saharinom na meji in v notranosti države. Kazen je pa velika in sicer: globa do štirikratne vrednosti saharina, odvzem vsega preostalega saharina, taksa za obsodbo in po členu 81 finančnega zakona za l. 1924/25 tudi zapor. — Sodbe izrekajo v vseh slučajih v Belgradu. Južni kraji naše države tovrstnih prestopkov ne poznajo, poznajo pa n. pr. podozne prestopke pri sadilcih tobaka. Slovenija pa je zelo obtežena s saharinskimi prestopki.

Zdi se nam, da bi bilo umestno to-le: Če so radikalji izposlovali — morda celo

demagogično — za svoje ljudi, ki so prekoračili pri sajenju tobaka dovoljeno mejo, — pomilostenje, bi bilo to tudi pri nas dobro. Tako pomilostenje bi sicer ne vplivalo vzgojno dobro, a je pa stvarna potreba. Mislimo namreč na one, ki so kupili kedaj malenkost saharina za svojo uporabo. Naj bi se torej pomilostilo in se odpustila kazni onim, ki niso razpečavali prepovedanega predmeta, čeprav se ga je morda našlo pri njih več kot eno ali dve škatlici. — Omenimo, da ves saharin, kolikor se ga najde še neporabljenega, naše finančne kontrole pošljejo v Belgrad. Kaj se tam zgodi z njim, ni znano!

K sklepu pa naše bralce resno svarimo pred nakupom tihotapsko uvoženega ali prinesenega saharina! Pa tudi zacarjenega saharina ni mogoče priporočati, ker je škodljiv in tako strašno drag!

VLADNI TAT.

V Berlinu je 18 letni trgovski pomočnik Herman Hering ukradel zavoj volne. Obsojen je bil na tri mesete zopora. Sodnik ga je vprašal, če ima kaj pripomniti, in je Hering odgovoril: »Se popolnoma pridružujem predlogu državnega pravdnika.«

OD LETA 1921 NA POTU.

Po Rusiji potuje sedaj Francoz Caroll. V šestih letih namerava prepotovati peš ves svet. Iz Francije je odšel leta 1921. in je prepotoval dosedaj Afriko, Ameriko in Avstralijo. Iz Rusije bo šel v Sibirijo, nato v Mongolijo, na Kitajsko itd.

ŠTEVILO PREBIVALSTVA NA ZEMLJI

Število prebivalstva na zemlji je težko določiti, ljudsko štetje v drugih delih sveta ni povsod dobro organizirano. Po previdnih računih je na zemlji okoli 1800 milijonov ljudi, leta 1910. jih je bilo pa 1650 milijonov več, kljub vojski in nalezljivim boleznim. Prebivalstvo Evrope znaša okoli 450 milijonov ljudi.

V MOTORNEM ČOLNU ČEZ OCEAN.

Angleški nekdanji mornar Unitt je kupil zemljo na Novi Zelandiji, še od Avstralije naprej. Zena in sin potujeta tja na parniku, zase in za svojo šestnajstletno hčerko je pa zgradil motorni čoln in se je podal v tej orehovi lupini na pot. V Atlantskem oceanu se mu je zlomilo krmilo in pitne vode mu je zmanjkalo. Mimoidoča ladja je založila čolnarja s pitno vodo, krmilo bosta med potjo popravila.

15.000 LET STARO MESTO.

Kapitan Mac Millan je bil na tečajnem potovanju in pripoveduje, da je dobil na polotoku Ladrados ostanke naselbine, ki morajo biti stara okoli 15.000 let.

NAZADOVANJE ŠOLSTVA V RUSIJI.

Na vseruskem učiteljskem zborovanju so povedali zanimive in obenem strašne številke. Pred vojsko je bilo v Rusiji nad

55.000 nižjih šol in 98.000 učiteljev, sedaj jih je še 20.784 in 43.000. V sedmih letih boljševiške vladne se je skrčilo število učencev od 4.700.000 na en milijon.

DAVKI AMERISKIH MILIJONARJEV.

Za leto 1924. je plačal največ davka milijonar Rockefellerjev, namreč 6,238.000 dolarjev! Za njim je prišel znani »avtomobilni kralj« Ford z 2,609.000, nato Mellon z 1,183.000 itd. Predsednik Coolidge je plačal 14.000 dolarjev davkov. Če izvzamemo osebe kot take, je pa plačala največ davka Fordova avtomobilna družba, namreč 16,250.000 dolarjev. Mi si takih vsot skoraj predstavljati ne moremo.

DOBRO POVEDAL.

Neka starejša vdova bi se bila rada še enkrat poročila. Bila je pri zdravniku in ga je vprašala za svet. »Najbolje je, če sš še enkrat poročite,« ji je rekel zdravnik. »Potem me pa kar Vi vzemite!« mu je dejala. »Ljuba gospa, tega pa ne morem. Mi zdravniki sicer zdravilo priporočamo, samj ga pa ne vzamemo.«

POSEBNE VRSTE POLITIKA.

Največja ameriška država Teksas ima ženskega predsednika, gospo Ferguson. Odkar je začela uradovati, je začela tudi pomilostevati; v zadnjih šestih mesecih je izpustila 500 zaprtih iz ječ, med njimi več črncev in pristašev alkohola. Njen mož je bil pred njo predsednik Teksasa; po poklicu je odvetnik. Sedaj hodi po ječih okoli, se razgovarja s kaznjenci in jim piše prošnje za pomilostitev. Pravijo, da bo gospa pri prihodnjih volitvah spet kandidirala in da bo prav gotovo zmagala. Največji njen pomočnik v volivnem boju bo njena dosedanja politika dobrote.

ZVEZDA DORADUS.

Svetloba napravi na sekundo 300.000 kilometrov, na minuto 18 milijonov kilometrov itd. Solnce je oddaljeno od nas okroglo 150 milijonov kilometrov, torej pride svetloba od solca do nas približno v osmih minutah. Vzemimo vlak, ki prevozi na uro 100 kilometrov in ki bi vozil neprestano; tak vlak bi porabil do solca okoli 170 let, nazaj 170, bi potreboval torej tja in nazaj 340 let. A kaj je vse to proti oddaljenosti drugih nebesnih teles! Tam navadno ne računimo s kilometri, temveč kar s svetlobnimi leti. Eno svetlobno leto je pot, ki jo napravi svetloba v celem letu. Pomisli! A kaj je še vse to, če slišiš o velikanski zvezdi Doradus na južnem nebu, ki je oddaljena od nas 100 tisoč svetlobnih let. Svetlobe ima za 600 tisoč naših solnc. Ker vedno izžariva, zgubiva stalno na težki, in sicer izgubi na leto okoli 20 triljonov ton. 1 tona je 1000 kg, 1 milijon je 1000 × 1000, 1 bilijon je milijon milijonov, 1 trilijon je bilijon bilijonov. Kdo si more vse to predstavljati. Če bi bila tam živa bitja in bi imela daljnogled ter če bi bil kdo nastavljen daljnogled na našo zemljo pred 100.000 leti bi bil zagledal Abrahama šele po približno 98.000 letih itd. Če je nastavljen daljnogled pred 50.000 leti, bo čakal še 50.000 let, preden bo nas zagledal.

Oskrbnika

za manjše gospodarstvo, koji se popolnoma razume v vrtnarstvu, išče bolnica v Koprivnici, Hrvatsko. V hitrost dobiva poleg plače tudi popolna oskrba.

Važno vprašanje

pri sedanjem nezanesljivem vremenu je zaščita telesa od škodljivih posledic nabebe. Že pri najmanjših bolečinah v udih, glavi ali križu, pri značilnih nahaoda se ne sme lahkomisljeno čakati, temveč treba poskušati takoj ono bolečino-olajšujoče domače sredstvo, katero so radi in raznovrstno

uporabljali že naši roditelji in dedje, posebno pri revmatičnih bolečinah. To že celih 27 let priljubljeno domače sredstvo in kosmetikum je Fellerjev blagodišeči »Elsafluid«. Drgnjenje in umivanje z Elsafluidom lajša bolečine, krepi in osvežuje mišice in živce, stori neobčutiljivim proti mrzlemu zraku. Odznotraj in odzunaj mnogo močnejši in

izdatnejši kot francosko žganje. 6 dvojn. ali 2 veliki spec. steklenici za 63.— Din; 12 dvojnatih ali 4 velike spec. stekl. 99.— Din; 36 dvojnatih ali 12 velikih spec. steklenic za 250.— Din, že ob enem z zabojem in poštino razpošilja po povzetju lekarnar EUGEN V. FELLER v Stubič Donj, Elsatrg 16, Hrvatsko. 6986

70 komadov mlekarških vrčev

po 30 litrov, rabljenih, ter toliko ledenikov (Elskapsel) bo na javni dražbi dne 27. t. m. popoldne ob 3. uri prodala MLEKARSKA ZADRUGA na BREZOVICI. — Dražba se bo vršila v mlekarni.

TRGOVEC H. HUMER

pri Sv. Križu pri Litiji priporoča svojo zalogo blaga v Sv. Križu in na Polšniku, po zelo nizkih cenah. — Oglejte si blago na sejmju v Sv. Križu dne 26. oktobra 1925.

Izgubil se je dne 26. jul. 1925 v Šmartnem pri Litiji svetlorjav PES, s pokončnimi ušesi, volčje pasme, ki sluši na ime »Pik«. Najditelju visoka nagrada. — Sporociti naj se na naslov: Ana Juvančič, p. Sv. Križ pri Litiji. 6951

Prodajo se iz proste roke od posestva Bokavce (Strobelhoč) 4 pašniki in pa mala kmečka HIŠICA s kakimi tremi orali zemljišča, vse v bližini bokavske graščine, pri Kozarjih nad Ljubljano. — Pojasnila se dobe pri Rudolfi Kokalj, Ljubljana, Prešernova ul. 54/l.

POSESTVO oddaljeno ¼ ure od Litije, obsegajoče 25 ha 63 a njiv, travnikov, sadnega vrta in doraščene bukovega hrastovega in kostanj. gozda, **PRODAM** za 80.000 dinarjev. — Posestvo je lepo obdelano, redi se lahko do 8 glav živine, gosp. poslopja v dobrem stanju. Hiša novo zidana, okoli hiše trta, vodovod v hiši. K posloppju spada tudi mali vinograd. Prodaj tudi samo gozd, obsegajoč 22 ha 56 a za izsekanje za Din 60.—. Kupci naj se takoj oglase pri lastniku Iv. Koprivnikarju, Velki vrh št. 3, Litija.

KOVAŠKEGA UČENCA

sprejem takoj v starosti 14 let, za kovanje konj, volov in vozov. — **IVAN LAVRIČ**, kovaški mojster, Hrib št. 77, Loški potok. 6960

Boljši hlapec-kočijaž

treznega, poštenega vedenja, vajen konj in vseh gospodarskih del, se sprejme v Ljubljani. — Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in z naravnstveno svedočbo naj se pošljejo na upravo »Domoljuba« pod šifro: »Hlapec-kočijaž« št. 7044.

Najboljši bakreni kotli vsake vrste za žganjekuho se dobijo pri tvrdki »Jugometalija« v Ljubljani Kolodvorska ulica 10.

Za jesensko sezijo nudi tvrdka F. in I. Goričar, »Pri Ivanki«

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA 29
veliko izbiro novega blaga, kakor: sukno za moške obleke in površnike, velour in pliš za damske plašče, volneno za kostume, razne barhente v krasnih novih vzorcih kakor tudi vsakovrstno kotenino že od 10 Din naprej. Ravno kar došle svilenne rute in šerpe. Velikansko izbiro pletenih volnenih jopič za moške, ženske in otroke. Izgotovljeno moško in žensko perilo, oblekce, predpasnike, velike in otroške (pri nas vedno najlepša narejene). Opozarjamo cenj. občinstvo, da pazi na naš naslov: **SV. PETRA CESTA 29**, ker le tu se nahaja prava trgovina »PRI IVANKI«, kjer se prodaja rajše z marjšim pa gostejšim dobičkom.

Nobena

STARA LJUBEZEN

ne more biti tako vstrajna in trpežna, kot je aluminijasta posoda, ki jo v nedosežni kvaleteti dobite edinole pri staroznani domači tvrdki

FR. STUPICA

v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 1.

Ista ni le v okras vsaki kuhinji in v veselje gospodinji, je tudi higijenična, lahka in praktična, da se dobro čistiti ter

NIKOLI NE ZARJAVI

Največja zaloga vseh ostalih v železninsko stroko spadajočih potrebščin in gradbenega materiala. Mlatilnice, slamosenzice, višji, čistilniki, repoznice, kosilnice, posnemaalniki za mleko, železne blagajne, gonilni jermeni itd.

Zaloga smodnika in drugih rastreljiv, višgalnih kapje in vrvic.

Ustanovljeno l. 1893. Telefon št. 179.

Kupujem bukove hlode in cele gozdne parcele v posek.

H. Petrič Ljubljana, Gosposvetska c. 8 Tel. 343

Ali že veš?

V škofji Loki, kapucinsko predmestje, v trgovini

MIHAJLO LAPUH

kupiš brezdomno najcenejše vse manufakturno blago! Štof dobiš že po 40 Din za meter, močne porhaste ostanke po 12 Din za meter, narejene moške in ženske srajce po 45, 50 in 55 Din itd.

POGLEJTE CEKINE!

V Zlatorog-terpentin-milu se nahajajo zlatniki po 10 frankov.

Zlatorog-terpentinovo milo je boljše kot navad. milo. Je s terpentinom kemično vezano milo v najbolj učinkoviti topilni obliki. Dve mogočni čistilni moči sodelujeta in se izpopolnjujeta: terpentin razkroji nesnaga, milo jo izpere, učink. Zlatorog-terpentin-mila je zato neprekosljiv!

V najkrajšem času se je Zlatorog-terpentinovo milo prikupilo vsem gospodinjam in vsaki, ki je enkrat prala z istim, ne uporablja več drugega mila.

Da se seznanijo z Zlatorog-terp. milom tudi najširši krogi, se od 1. avg. t. l. v vsaki lističi komad

Zlatorog-terpentin. mila vpreča 10-frank-zlatnik, ki med uporabo bliskov, pozdravlja presenečeno gospodinjo. Veliko zlatnikov se je dosedaj že našlo. Kupite še danes zlata vredno milo in iščite zlatnike!

Barvne trakove-, ogljeni-, povoščeni-, kopirni papir, hektografični zvitki in druge potrebščine pri **LUD. BARAGA**, Selenburgova ul. 6

Excelsa

najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt.

Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana,
Palača Ljubljanske kreditne banke

Najboljša kolesa najceneje.

Vsakovrstne dele in opremo.

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA :: Stritarjeva ulica št. 5.

Priporočava se slavnemu občinstvu pri nakupu **BLAGA za OBLEKE**. Največja izbira svilenih **RUT** in **ŠERP**. — Postrežba solidna ter nizke cene.

Popolna oprema za neveste.

Kdor hoče

biti postrežen z dobrim blagom **na pride ali piše**

po sukno ali kamgarn za moške in ženske obleke, parhet, flanel, kambrik, rute, odeje itd. v znano in zanesljivo trgovino

R. Miklauc „Pri Skofu“

Ljubljana, Lingarjeva ulica

(v lastnih prostorih).

Obstoj tvrdke blizu 6. let.

Krčne žile

si zavaruite s pat. **antivarix** obvezo.

Cena 150 Din

Naročila: **M. BARTL,**
Stritarjeva ul. št. 2.

VELIKA

prodaja damskih plašev
Trpežni športni Din 400,-
modni ševjet 550,-, Velour
la 600,-, Velour laša 750,-
glatki sukneni 800,-, fini
modno-sukneni 900,-.

MODELI

Velour s „Biberette“ kožo
1030,-, modno sukno s
„Elektrik“ 1:30,-, Eskimo
Velour s Panterkanin
1450,-, največji modeli s
Clanchilla Opusom 2600-
3000,- v veletrgovini Ster-
mecki, Celje, št. 19.
Cenik zastoj. — Vsaki
kupec dobi darovnico.

Laneno prejo sprejem v tkanje najceneje. **LANENO PREDIVO** zamenjam za močno domače platno. — Tkalnica »KROSNA«, Ljubljana, Zrinjskega cesta št. 6.

MODROCE ZIMNICE, POSTELJNE MREŽE in tapetniške izdelke prodaja najceneje **Rudolf RADOVAN**, tapetnik, Ljubljana, Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

Kupujte vse Vaše zimske potrebščine za ženske in moške obleke pri stari, domači trgovini

pri „ČEŠNIKU“ Ljubljana, Lingarjeva ulica

kjer boste dobro in pošteno postreženi.

Velika zaloga sukna, štofa, kamgarna, dvojnega sukna za sukniče. Velika izbira sukna, velurja, pliša, astrahana, žameta za manteljne, posteljne garniture, odeje lastnega izdelka, konjske kočice, plahte, porhatate ruhe, Oprava (bališč) za neveste in ženine. **Perje in puh** (samo češki izdelek). Najnovejše ogrinjalko, kočice: svilnate, volnene, žametaste, ženilaste rute in šerpe.

Ržena ŽIKA je samo ena!

To ve vsaka gospodinja, ki hoče imeti na mizi okusno, zdravo in redno kavo.

Zato zahteva v trgovini le

ŽIKO

v rdečem zavrtku.

POZOR pred ponaredbami!

Ugodna prilika za nakup zim. blaga

kakor sukna od najcenejše do najfinejše kakovosti, raznovrstnega porhanta in modnega blaga za ženske obleke se Vam nudi pri tvrdki

RUDOLF RUTNER — VRHNIKA.

Velika zaloga špecijskega blaga, galanterije in železnine, kakor tudi vseh potrebščin za šivilje in krojače. — Strogo solidne dnevne cene. 4301

Hrastove hlode

za žaganje in stoječe hrastove gozdove kupuje parna žaga V. SCAGNETTI v Ljubljani.

ZVON jeklen, težek nekaj nad 1400 kilogr., glas H, premer 142 cm, je naprodaj. Cena po dogovoru. Naslov pove uprava »Domo-ljuba« pod številko 7054.

HLAPCI dobri in zanesljivi, vajeni prevažanja lesa iz gozda, se sprejmejo takoj pri **»UPRAVI lesne industrijske družbe z om. zav. JEZERSKO, Kokra.** 6968

Najboljši šivalni stroj je edino le Josip Petelinc-a

znanka **Gritzner in Adler** za rodbino, obrt in industrijo **Ljubljana** blizu Pražernovega spomenika, ob vodnjaku. Velikotna garancija. **Delavnica za popravila**
Na veliko Telefon 913 Na malo

Zadružna gospodarska banka d. d.

Tel. št. 57, 979 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10 Brzjav.: Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktno zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.